
Reflektioner från IFLA WLIC 2022

Michael Nordeman, Storfors kommun

Sent omsider kommer här min rapport från IFLA WLIC 2022. Den finns flera anledningar till att min rapport dröjt och min gamle vän prokrastinering är faktiskt inte huvudorsaken. Den främsta anledningen är att mina intryck varit så splittrade och att jag först nu kommit fram till någon slags konsensus. Men låt mig börja från början.

Årets konferens, som också är den första jag någonsin deltagit i, avhölls i Dublin – en stad som det är lätt att tycka om. Det är storstad med viss småstadskänsla och en plats som ekar av historiens vingslag men som ändå känns ung och ganska modern. Närheten till havet och storslagen natur gör det inte sämre. Konferenscentret där WLIC rumsterade var ett ställe av modernt konferensstug, anonymt men effektivt. För en nybörjare i dessa sammanhang var det ganska överväldigande att se två tusen människor inom bibliotekssektorn från hela världen samlade på ett och samma ställe. Det var en häftig och nästan lite rörande känsla som värmdde mitt lätt dammiga bibliotekariehjärta. Under de dagar som konferensen pågick hann jag med ett otal olika seminarier, samtal och debatter och här följer några nedslag i utbudet.

Mary Robinson talar.

Irlands tidigare president Mary Robinson höll ett inledande tal. Trevlig och förtroendeingivande stod hon där och myste i spotlightsen och pratade lite om Irland, Dublin och om bibliotek. Men hennes egentliga tal handlade om klimatförändringarna och det jobb som måste göras för att rädda vår planet. Det började det skava lite i mig. För här satt vi och lyssnade till vackra ord och ett viktigt budskap om klimatarbete, vi som till minst 90 % hade tagit oss dit med flyg. Många via långa flygningar från andra världsdelar. Och det är inte det att det inte finns en vits med att samlas på detta sätt, tvärtom, det är nog kanske viktigare än någonsin i

en värld fylld av konflikter. Men att inte alls tala om flygets påverkan och hur vi måste fundera på alternativa lösningar kändes lite fejt. Robinson var ju en extern talare på alla sätt och vis men det visade sig vara långt från sista gången under konferensen som jag kände att elefanter i rummet inte bara ignoreras, de påstods inte existera över huvud taget. Har jag nämnt att Barbara Lison också höll ett välkomsttal?

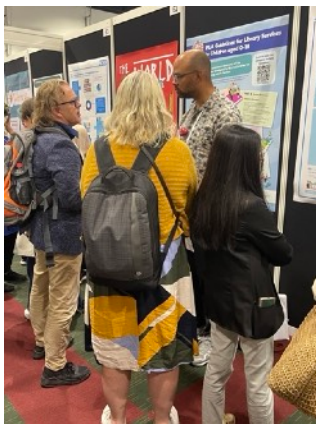
Rakt igenom positivt var det att under konferensdagarna lyssna till all samlad expertis. Ämnena var varierade men med visst fokus på bland annat källkritik/källtillit, demokrati och hållbarhet. Under en session talade exempelvis bibliotekarier, doktorander och forskare om bibliotekens roll i avslöjande och bekämpande av desinformation. Extra intressant eftersom talarna kom från flera olika länder – Irland, Mexiko, Vietnam, Serbien, Nigeria och Indien – men problematiken var nästan exakt densamma. Någon universallösning presenterades inte men flera var inne på utbildning av både studenter och lärare och på bibliotekarien som ett "viruskydd" mot desinformationen. En indisk doktorand (tror jag han var) ägnade nästan lika mycket av sin talartid att tacka kollegor, IFLA, familj etc för att han fick denna möjlighet att presentera sin forskning, som han ägnade den åt just presentationen. Och då slog det mig ännu en gång hur privilegierade många av oss är och hur snedvriden vår bild av biblioteksfältet ofta kan vara när vi hör samma (västerländska) röster om och om igen. Och här kan jag också tycka att IFLA pressat in alltför många talare i många av sessionerna så att de aldrig hann gå in på djupet. Det blir ju extra kännbart om det faktiskt är ett "once in a lifetime"-tillfälle för en forskare eller bibliotekarie från ett land med i dessa sammanhang små resurser.

Jag kan inte gå in på alla intressanta föreläsningar jag hann med men jag vill nämna två till. Dels en session kallad Climate Action in Libraries: Creating a More Sustainable Future by Engaging and Inspiring Youth. Det här var underbart inspirerande 90 minuter med mängder av praktiska exempel på hur bibliotek i Danmark, Frankrike, Finland, Spanien och Kenya jobbat med hållbarhet. Det handlade om gränsöverskridande samarbeten, om att finnas både fysiskt och digitalt där ungdomarna befinner sig, temaväskor om alltifrån klimatsmart mat till återbrukstänk kring verktyg och till och med festutrustning, om bibliotek som återanvände regnvatten, lokala biblioteksodlingar och insektshotell och om "eco themed storytelling". Flera av exemplen har jag tagit med mig hem till Storfors där jag hoppas kunna implementera dem i vår biblioteksverksamhet.

Jag tillsammans med två inspirerande kollegor - Kylie Carlson, Yarra Libraries och Christer Edeholt, Regionbibliotek Västerbotten.

Den föreläsning som jag blev allra mest inspirerad av hette "Be Seen Be Me – Diversity Begins With Us" och ingick i ett block med HBTQ-tema. Det var Kylie Carlson, Senior Coordinator Community Engagement and Partnerships på Yarra libraries i Australien som berättade om hur de jobbade med inkludering och representation och hur det har lett till att de anställt medarbetare från det lokala transgengemenskapen. Budskapet var enkelt: folkbiblioteket är en del av lokalsamhället och då måste lokalsamhället återspeglas inte bara i verksamhet utan även bland de som jobbar där. Det har i föreläsningen lett till att biblioteket förändrats och berikats eftersom utifrånperspektivet bryts när människor med olika livserefarenheter och från olika samhällsgrupper möts och samarbetar. Några anställda berättade själva i en mycket fin film om vikten av att synliggöras, tyvärr är den inte längre tillgänglig på nätet.

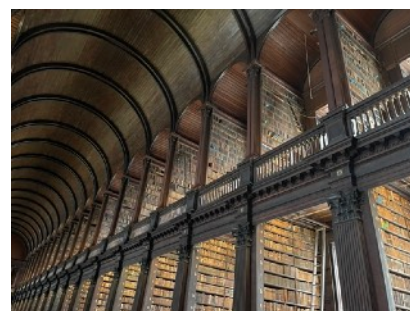

Full fart i posterutställningen, här är det Salomon Hellman från Stadsbiblioteket Stockholm som presenterar IFLA Guidelines for Library Services to Children.

Annat skoj på IFLA WLIC 2022 var posterutställningarna och de samtal som pågick där. Möten med LGBTQ-gruppen samt de skandinaviska representanterna var intressanta. En dagstur till Galway med besök på National University of Ireland samt ett folkbibliotek i Ballinasloe (där halva biblioteket var en ombyggd kyrka!) hanns också med, liksom mycket annat. Kanske mest givande var att få träffa så många gamla och nya kollegor under både formella och mer informella förhållanden. Det inkluderade några svenska kollegor från runt om i landet som jag alltför sällan träffar här hemma. Eftersom jag stannade några dagar extra hann jag också njuta av lokalbornas gästfrihet, liksom av besök på både nationalgalleriet och andra sevärdheter.

Men så hade vi ju elefanterna. Jag behöver knappast orda här om de oegentligheter som förekommit i IFLAs ledning eller den brist på transparens de anklagats för. Tyvärr så förstärktes detta intryck bara under konferensen genom diverse olika mer eller mindre plumpa bortförklaringar och kommentarer från kanske främst IFLAs president. Det gjorde mig väldigt besviken. Jag ställer mig också lite frågande till IFLA som organisation (vilket absolut inte ska läsas som ifrågasättande av dess existens). Jag ställer mig inte frågande till de hundratals volontärer från runt om i världen som gör strålande arbete inom diverse områden och som ju höll i de olika sessionerna på konferensen. Men är IFLA verkligen en organisation som representerar mig som bibliotekschef i en liten svensk kommun? Jag menar inte att en världsorganisation ska fungera på en sådan lokal nivå men hur märker jag av det arbete IFLA gör och hur kan jag själv bli delaktig i arbetet? Det känns lite ibland som om det är en exklusiv klubb för inbördes beundran och för mig är det så långt från bibliotekstanken som man bara kan komma. Jag vet att de ska bedriva opinion men

samtidigt känns de fega och rädda för att ta ställning. Det finns väldigt bra manifest och skrifter framtagna men de blir åtminstone för mig alltför ofta bara något man kanske hänvisar till lite luddigt i någon biblioteksplan. Nej, jag vill ha ner IFLA på golvet för det är ju bland bibliotekarierna och forskarna som de verkliga bedrifterna och framstegen görs. Det är det som IFLA ska lyfta. De gör redan det på många sätt, jag vet bara inte hur synligt det blir bland de som behöver se det. Eller hur representativt för biblioteksverksamheterna runt om i världen det de lyfter faktiskt är. Det är en naiv tanke, jag vet att de jobbar bland annat med UNESCO/FN och att det på den nivån ser helt annorlunda ut men jag vill ändå inte överge tanken på att det ska vara en gräsrotsdriven organisation snarare än en toppstyrd. Däremot ska man inte underskatta betydelsen av exempelvis en sådan här kongress som ju bara IFLA kan anordna. För de som är lyckligt lottade att kunna delta innebär kongressen en möjlighet att släppa hemmablindheten och att träffa kollegor från andra länder, där inte minst samtal och diskussioner kring bland annat censur och konflikter (Ukraina/Ryssland är ju onekligen en brännande fråga) verkligen får en att öppna ögonen. Men där vi också kan känna att alla vi som jobbar med bibliotek har ett viktigt uppdrag och en gemenskap som sträcker sig långt bortom landsgränserna.

The Long Room, Trinity College.

Det var en samling vaga funderingar. Jag vill tacka Svensk biblioteks förening för stipendiet. Jag blev väldigt inspirerad, jag lärde mig mycket och jag njöt av att få befinna mig i ett större sammanhang. Många nya kontakter knöts. Jag tror minsann att jag skulle vilja vara med och påverka IFLA inifrån. Om jag bara visste hur jag skulle bli insläppt.

